

Portefeuillehouder
A.J. Gerritsen

Datum raadsvergadering
17 december 2009

Datum voorstel
17 november 2009

Agendapunt

Onderwerp
Regionalisering Brandweer

De raad wordt voorgesteld te besluiten:

1. goedkeuring te verlenen aan het ontwerp tot wijziging van de bestaande gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht, met gelijktijdig het besluit tot overheveling van brandweertaken aan de Veiligheidsregio Utrecht en de opheffing van de gemeentelijke brandweerorganisatie;
2. het college van burgemeester en wethouders op te dragen om, onder het voorbehoud van overeenstemming met de Bijzondere Ondernemingsraad en het Bijzonder Georganiseerd Overleg, medewerking te verlenen aan de uitvoering van dit besluit, te weten:
  - a. het effectueren van de overdracht van de uitvoering van gemeentelijke brandweertaken en bijbehorende organisatie (personeel en materieel) aan de Veiligheidsregio Utrecht op basis van de afspraken in het overdrachtdossier;
  - b. toe te zien op de taakuitvoering door de Veiligheidsregio Utrecht en bijbehorend kwaliteitsniveau, zoals wordt vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst 2010 met de Veiligheidsregio Utrecht.

Inleiding

In uw vergadering op 26 juni 2008 heeft uw raad, evenals de raden van 28 andere gemeenten unaniem ingestemd met de ontwikkeling naar een geregionaliseerde brandweerorganisatie onder de hoede van de Veiligheidsregio Utrecht (hierna: VRU). Daarmee bestaat brede overeenstemming over nut en noodzaak van regionalisering, gegeven de ambitie om - ook op de lange termijn - te kunnen blijven voldoen aan de kwaliteitseisen van een duurzame, slagvaardige en professionele organisatie van brandweer, rampenbestrijding en crisisbeheersing, tegen acceptabele kosten.

Een geregionaliseerde brandweer is een belangrijke schakel binnen de regio om ook in de toekomst tot het vereiste kwalitatief hoogwaardige niveau van veiligheid te komen. Een geregionaliseerde brandweerorganisatie vermindert de kwetsbaarheid (versnippering) en versterkt de slagkracht bij grootschalig optreden.

De integrale focus op interdisciplinaire risicobeheersing, incidentbestrijding en crisismanagement leidt tot een betere ondersteuning van het lokale gezag en een hoger veiligheidsniveau voor de burgers in de regio.

Deze regionalisering betekent overigens niet dat veiligheid en in het bijzonder de brandweezorg bestuurlijk op afstand komt te staan. De repressieve brandweer blijft georganiseerd rondom de bestaande lokale brandweerposten (kazernes), ingebed in de lokale gemeenschap en met behoud van de eigen identiteit.

De beroepsondersteuning aan de korpsen (koude taken) wordt op districtsniveau gebundeld, waardoor meer professionaliteit en continuïteit is geborgd.

De bestuurlijke inbedding van de brandweer is verankerd in de gemeenschappelijke regeling, met bijbehorende sturings- en controlefunctie van de colleges en gemeenteraden.

Daarnaast sluit de VRU met iedere gemeente een overeenkomst waarin de taken en bijbehorende kwaliteit zijn vastgelegd.

Om te komen tot een eenduidig besluit van de raden van alle deelnemende gemeenten heeft het Dagelijks Bestuur van de VRU een modelraadsvoorstel en -besluit opgesteld. Wij hebben dat model gebruikt voor het opstellen van dit voorstel, aangevuld met specifieke gegevens van onze gemeente.

Ontwerp gewijzigde begroting 2010 van de VRU.

De Dagelijks Bestuur van de VRU heeft ook het ontwerp van de gewijzigde begroting 2010 van de VRU voor commentaar voorgelegd. Uw raad heeft de goedkeuring van begrotingen van gemeenschappelijke regelingen aan ons college gedelegeerd, voor zover zodanige goedkeuring geen financiële gevolgen heeft die niet in onze gemeentebegroting zijn voorzien.

In de gewijzigde begroting is de geregionaliseerde brandweer, zoals die in maart 2010 van start gaat, verwerkt. De begroting past binnen het financiële kader 2010 conform de berekening van 2008, die uw raad is voorgelegd in zijn vergadering van 26 juni 2009. Wel zijn de bedragen gecorrigeerd met de loon- en prijscompensatie voor 2009 en 2010. De begroting is gebaseerd op het afgesproken noodzakelijke kwaliteitsniveau, maar nog grotendeels opgebouwd vanuit kengetallen. In de toekomst zullen ervaringsgegevens worden gebruikt voor verfijning van de begroting, zij het binnen het afgesproken financiële kader.

Voor de nieuwe organisatie is in de begroting voorgesteld om een algemene reserve te vormen van minimaal twee procent en maximaal drie procent van de exploitatielasten over 2010. Bij de start van de nieuwe organisatie is de omvang van de reserve echter nog beneden het minimumniveau. De risico's die zich kunnen voordoen in de eerste periode kunnen zodoende niet worden opgevangen binnen de reserve van de VRU. Evenwel is de verwachting gerechtvaardigd dat de reservepositie van de VRU kan worden versterkt omdat in de opbouwfase nog niet alle vacatures direct kunnen worden ingevuld. Bij de jaarrekening 2010 zullen de reservepositie en het weerstandsvermogen van de VRU worden geëvalueerd, op basis waarvan eventuele nadere voorstellen worden gedaan. Het ontwerp van de begroting 2010 is geagendeerd voor de vergadering op 16 december 2009 van het AB van de VRU.

Wij hebben ingestemd met het voorgelegde ontwerp van de gewijzigde begroting 2010 van de VRU. Het ontwerp ligt op de gebruikelijke wijze voor uw raad ter inzage. In een bijlage van de ontwerp-begroting is een overzicht opgenomen waarin de totale kosten per gemeente zijn gespecificeerd. In het bedrag per gemeente is ook de bijdrage van onze gemeente aan de VRU opgenomen.

Beoogd effect

Het waarborgen van het vereiste kwalitatief hoogwaardige niveau van veiligheid, tegen acceptabele kosten.

Argumenten

1.1 *De regionalisering berust op een zorgvuldig bestuurlijk besluitvormingsproces.*

Op 9 juli 2008 nam het Algemeen Bestuur van de VRU (hierna: AB) het definitief besluit om de geregionaliseerde brandweer verder vorm te geven.

Een groot aantal medewerkers van de korpsen, de gemeenten en de VRU, hebben hieraan een actieve bijdrage geleverd. Medewerkers, vrijwilligers en beroepskrachten hebben via de Bijzondere Ondernemingsraad (hierna: BOR), het Bijzonder Georganiseerd Overleg (hierna: BGO) en participatie in adviesorganen gedurende het gehele proces invloed uitgeoefend op de vormgeving van de nieuwe organisatie.

Op 6 juli 2009 heeft het AB ingestemd met de fundamenteën van de nieuwe organisatie, waaronder de gewijzigde gemeenschappelijke regeling en de inrichting van de nieuwe organisatie (organisatieplan en hoofdlijnen van de bijbehorende formatie).

1.2 De personele gevolgen van de regionalisering worden geregeld in een sociaal statuut.

De vorming van de geregionaliseerde brandweer heeft gevolgen voor het personeel dat nu in dienst is bij ons gemeentelijk brandweerkorps en straks in dienst komt bij de Veiligheidsregio Utrecht. De raden van de deelnemende gemeenten en ook het AB van de VRU hebben nadrukkelijk gevraagd om daarbij een zorgvuldig proces te doorlopen.

Ter wille van een zorgvuldige overgang van het personeel worden, in nauwe samenspraak met de organen van medezeggenschap (BOR) en de vakbonden (BGO), de noodzakelijke personele regelingen opgesteld, te weten: een sociaal statuut; een functieboek voor de nieuwe organisatie, een vergelijking met de bestaande functies bij de korpsen en de huidige VRU, een sociaal plan en een nieuwe rechtspositieregeling. Daarmee wordt de basis gelegd voor een zorgvuldig plaatsingsproces van de toekomstige medewerkers van de VRU. Met het sociaal statuut garandeert de VRU dat al het personeel, werkzaam bij de brandweerkorpsen en bij de VRU, in de nieuwe organisatie een aanstelling krijgt. Er vallen geen gedwongen ontslagen. Continuering van de huidige functies wordt zoveel mogelijk nagestreefd, maar kan niet worden gegarandeerd (werkgarantie, géén functieggarantie).

De nieuwe rechtspositie van de VRU zal worden gebaseerd op de Collectieve arbeidsvoorwaardenregeling (hierna: CAR) voor gemeenteambtenaren en de daarbij behorende Uitwerkingsovereenkomst (hierna UWO). Dit wijkt niet af van de huidige situatie. Achtentwintig van de deelnemende organisaties, waaronder onze gemeentelijke brandweer, volgen nu de CAR-UWO), en twee van de deelnemende organisaties volgen een variant op de CAR-UWO (namelijk de rechtspositie van de gemeente Utrecht).

Het sociaal plan beschrijft hoe de verschillen tussen de huidige en de nieuwe rechtspositie van de individuele medewerker worden opgevangen.

Op basis van voornoemde personele regelingen zullen alle medewerkers die vallen onder het sociaal statuut, voorlopig geplaatst worden in de nieuwe organisatie. Vervolgens krijgen de betrokken medewerkers voor 1 maart 2010 een definitieve aanstelling bij de VRU en gelijktijdig ontslag uit de huidige organisaties. Tegen dat besluit staat bezwaar en beroep ingevolge de Algemene wet bestuursrecht open. Het aanstellingsbesluit gaat gepaard met een individuele, op persoon gemaakte, uitwerking van het sociaal plan.

1.3 De voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling is opgesteld in nauwe samenspraak met de betrokken gemeenten en de provincie.

De geldende gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht dateert van 2005 en is ingevolge de Wet gemeenschappelijke regelingen gebaseerd op de goedkeuring van de raden van alle deelnemende gemeenten. Het wijzigen van de regeling vereist eenzelfde procedure. Daarom ligt het ontwerp van wijziging van de gemeenschappelijke regeling nu ter goedkeuring voor aan uw raad. Het wijzigingsontwerp is opgesteld na een uitgebreide commentaaronde langs alle deelnemende gemeenten en de provincie. Op 6 juli 2009 heeft het AB van de VRU het ontwerp vastgesteld.

Omdat de bestaande regeling nog van recente datum is en grotendeels voldoet aan de wettelijke eisen, heeft het AB van de VRU gemeend dat volstaan kan worden met een wijziging van de huidige regeling. De gewijzigde regeling legitimeert in formele zin de vorming van een geregionaliseerde brandweer en regelt de bestuurlijke verhouding tussen de VRU en de deelnemende gemeenten.

De nieuwe VRU wordt belast met de uitvoering van de gemeentelijke brandweezorg ten behoeve van de gemeenten. Daarbij behoudt het gemeentebestuur zijn formele verantwoordelijkheid. In dienstverleningsovereenkomsten tussen de gemeenten en de VRU is vastgelegd welke taken met bijbehorende prestaties de VRU levert ten behoeve van de gemeenten.

Ongewijzigd is dat alleen de colleges en burgemeesters deelnemen aan de regeling.

Uw raad is zelf geen deelnemer aan de regeling, maar de deelname van ons college en de burgemeester, evenals de inhoud van de regeling is wel afhankelijk van het besluit van uw raad (verklaring van geen bezwaar).

Het vaststellen van de gewijzigde regeling heeft tot gevolg dat ons gemeentelijk brandweerkorps als zelfstandige entiteit ophoudt te bestaan. De organisatorische, personele en financiële gevolgen en de afspraken daarover met de VRU, hebben wij via ons Overdrachtdossier inzichtelijk gemaakt. Het Overdrachtdossier is als bijlage toegevoegd aan dit voorstel.

2.1 Het overdrachtdossier is nodig om de overgang van personeel en materieel vorm te geven.

Aangaande de overgang van de gemeentelijke brandweer naar de VRU, hebben wij in de afgelopen periode intensief overleg gevoerd. In het opgestelde overdrachtdossier hebben wij de organisatorische (personeel en materieel) en financiële gevolgen scherp in beeld gebracht en vervat in goede afspraken met de VRU.

Het overdrachtdossier regelt ondermeer de zorgvuldige overgang van het personeel van de gemeentelijke brandweer, overeenkomstig de afspraken in het sociaal statuut en sociaal plan. Bij de overdracht van materieel en overige voorzieningen zijn specifieke afspraken gemaakt over de ICT-ondersteuning en de huisvesting. Tenminste de eerstkomende twee jaren zal de VRU, tegen een afgesproken kostprijs, gebruik maken van de gemeentelijke ICT-voorzieningen. Betreffende de huisvesting is afgesproken dat de gemeente eigenaar blijft van de brandweerpanden. Voor het gebruik ervan is met de VRU een gebruiksovereenkomst opgesteld. Ten aanzien van de afwikkeling van de frictiekosten hebben wij bedongen dat de VRU één fulltime ondersteunende functie van ons overneemt. Voorts wordt ons de tijd geboden om resterende frictiekosten weg te werken.

2.2 De afspraken over de taken en de te leveren prestaties zijn vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst met de VRU;

Onze afspraken met de VRU over de taken, de bijbehorende prestaties en de kosten zijn opgenomen in de dienstverleningsovereenkomst (hierna: DVO)

De volgende uitgangspunten zijn gehanteerd:

De DVO omvat alle taken die de VRU uitvoert, te weten: de lokale en regionale brandweertaken evenals de regionale taken op het terrein van geneeskundige hulpverlening, rampenbestrijding en crisisbeheersing. Bij de taken is een specificatie opgenomen van de kosten in overeenstemming met de vastgestelde financieringssystematiek.

De VRU garandeert dat de totale brandweezorg in onze gemeente tenminste op het huidige kwaliteitsniveau wordt geleverd. Over het inlopen van eventuele achterstanden zijn eveneens afspraken gemaakt.

De VRU rapporteert ons periodiek over de uitvoering van de DVO. Zo nodig en gewenst, vindt bijstelling van de afspraken plaats.

De DVO biedt uw raad en ons college een helder verantwoordingskader ten aanzien van de taakuitoefening door de VRU en de daarvoor benodigde financiën.

Kanttekeningen en alternatieven

1.1 Kanttekening: De regionalisering vereist een gelijkkluidend besluit van alle deelnemende gemeenten.

Het is noodzakelijk dat alle in de VRU deelnemende gemeenten een gelijkkluidend besluit nemen, conform dit voorstel. Een dergelijk besluit ligt voor uw raad in het verlengde van uw besluit van 26 juni 2008. Intussen zijn geen andere of nieuwe inzichten zijn ontstaan.

1.2 *Kanttekening: Het niet regionaliseren van de brandweer is geen optie.*

Het niet regionaliseren zou voor onze gemeente nadelige gevolgen hebben. Wij moeten dan de op landelijke schaal noodzakelijke kwaliteitsverbetering en professionalisering van de brandweezorg geheel op eigen kracht realiseren, tegen de achtergrond van een versnipperde capaciteit en kwetsbare continuïteit.

De noodzakelijke investeringen in kwaliteit zijn in regionaal verband meer efficiënt en effectief. De VRU zal in het geval de lokale brandweertaken niet worden geregionaliseerd, slechts de wettelijke regionale brandweertaken voor onze gemeente uitvoeren.

Tot slot zou niet worden voldaan aan volgens het convenant dat het AB van de VRU in 2008 heeft gesloten met de Minister van Binnenlandse Zaken, met bijbehorende financiële impuls van het Rijk.

Aanpak/ Uitvoering

Voor de formele besluitvorming bij alle betrokken gemeenten is de periode tot en met december gepland. De effectuering van het voorgestelde besluit zal plaatsvinden na afronding van de procedure van plaatsing van het personeel. De plaatsingsprocedure is naar actuele verwachting voorzien voor 1 maart 2010.

Ons college verzorgt de overgang van de gemeentelijke brandweer naar de VRU en ziet toe op de behartiging van de taken en kwaliteit die de VRU aan onze gemeente gaat leveren conform de in het Overdrachtdossier, respectievelijk de Dienstverleningsovereenkomst vastgelegde afspraken.

De plek en de positie van de vrijwilligers krijgt in de komende periode nog de nodige aandacht. Uit een enquête, gehouden onder alle vrijwilligers in de regio, blijkt dat onze vrijwilligers een sterke binding voelen met hun post en hun verzorgingsgebied. Het is van groot belang om die binding vast te blijven houden.

Onze gemeentelijke brandweer wordt onderdeel van een uitgebreid district, samen met onder meer Bunnik, Houten, Nieuwegein, Vianen en Zeist. De grenzen van de districten zijn nog niet definitief. Binnen het district is de districtscommandant verantwoordelijk voor de basistaken van de brandweer. De fysieke afstand tussen de leidinggevendenden en de uitvoerenden binnen de organisatie wordt onvermijdelijk groter.

Het gehele regionaliseringsproces vindt plaats in nauwe samenspraak met de Bijzondere OndernemingsRaad (BOR), waarin ook onze gemeentelijke Ondernemingsraad is vertegenwoordigd is, alsmede het Bijzonder Georganiseerd Overleg (BGO).

Communicatie

In het traject dat onze gemeentelijke brandweer de afgelopen tijd in samenwerking met de regionale brandweer heeft doorlopen, is ruim aandacht besteed aan de communicatie naar de medewerkers. Toch geeft elke verandering onzekerheid en onrust. Om te voorkomen dat de onzekerheid over de toekomstige taak en werkplek te lang gaat duren, zullen wij er op toezien dat verdere uitwerking van de afspraken met voortvarendheid wordt opgepakt.

Evaluatie

De Dienstverleningsovereenkomst met de VRU wordt in eerste instantie afgesloten voor de duur van een jaar. Zowel de gemeente als de nieuwe organisatie van de VRU kunnen zodoende ervaring opdoen en zo nodig kunnen de gemaakte afspraken snel worden bijgesteld.

Kosten, baten en dekking

De kosten voor de geregionaliseerde brandweer voor onze gemeente zijn na de onderhandelingen met de VRU voorlopig geraamd op € 2.388.244.

De huisvestingskosten van brandweerposten in onze gemeente blijft voorlopig voor onze rekening. Hetzelfde geldt voor de kosten van bluswatervoorziening. Het gaat hier om een totaalbedrag van € 267.429.

Geen rekening gehouden met de jaarlijkse inkomsten (€ 48.850) omdat die volgens de afspraken met de VRU onveranderd ten gunste blijven komen van de gemeente.

Het totaal van de uitgaven in 2010 is derhalve € 2.655.673 (€ 2.388.244 vermeerderd met € 267.429). Dat bedrag is opgenomen in de gemeentebegroting voor 2010, hetgeen betekent dat bedrag beschikbaar is om de kosten van de geregionaliseerde brandweer te dekken.

Burgemeester en wethouders van de gemeente De Bilt,
de secretaris, de burgemeester,

drs R.A.K. Huijbregts

A.J. Gerritsen

Bijlagen bij het raadsvoorstel

Meegezonden bijlagen	1. Ontwerp van wijziging van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht;
	2. Overdrachtdossier gemeente De Bilt;
	3. Dienstverleningsovereenkomst (DVO) 2010 gemeente De Bilt.
Stukken ter inzage	1. ontwerp van de gewijzigde begroting 2010 van de Veiligheidsregio Utrecht.
Geheime stukken ter inzage (conform art. 25 Gemeentewet)	n.v.t.

Contactambtenaar: de heer E. Bron, T (030) 229 12 12, E BronE@DdeBilt.NL

De raad van de gemeente De Bilt;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 november 2009, met het onderwerp Regionalisering Brandweer;

overwegende dat het gewenst is om het vereiste kwalitatief hoogwaardige niveau van veiligheid en brandweertzorg ook voor de toekomst te waarborgen;

gelet op het bepaalde in de artikelen 108, eerste lid, en 147, tweede lid van de Gemeentewet, en in de Brandweerwet en het wetsvoorstel Veiligheidsregio's;

- BESLUIT:**
1. goedkeuring te verlenen aan het ontwerp tot wijziging van de bestaande gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Utrecht, met gelijktijdig het besluit tot overheveling van brandweertaken aan de Veiligheidsregio Utrecht en de opheffing van de gemeentelijke brandweerorganisatie;
  2. het college van burgemeester en wethouders op te dragen om, onder het voorbehoud van overeenstemming met de Bijzondere Ondernemingsraad en het Bijzonder Georganiseerd Overleg, medewerking te verlenen aan de uitvoering van dit besluit, te weten:
    - a. het effectueren van de overdracht van de uitvoering van gemeentelijke brandweertaken en bijbehorende organisatie (personeel en materieel) aan de Veiligheidsregio Utrecht op basis van de afspraken in het overdrachtdossier;
    - b. toe te zien op de taakuitvoering door de Veiligheidsregio Utrecht en bijbehorend kwaliteitsniveau, zoals wordt vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst 2010 met de Veiligheidsregio Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 17 december 2009,

de raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

mr drs J.L. van Berkel

A.J. Gerritsen